

KNAW Conference, 17-19 June 2010:

***Commentaries and the Management of Knowledge
in the Late Middle Ages and the Early Modern Period (1300-1700)***

Programme

Thursday:

1. Introduction: Karl Enenkel (ev. ook Henk?)

Commentaries as Archives of Applicable Knowledge:

1. Christoph Pieper

Horace's *Ars Poetica* in Italian commentaries of the 15th and 16th centuries.

2. Karl Enenkel, The Commentary as a Mirror of Princes: Enea Silvio Piccolomini's and Jakob Spiegel's Commentaries on Antonio Beccadelli's *De dictis et factis Alphonsi Regis Aragonum*

3. Susanna de Beer

The Geographical Revolution and the *Antipodes* in the Commentaries on Pliny the Elder and Pomponius Mela (c. 1500-1700)

4. Meier-Staubach

5. Bernard Stolte

Text and Commentary: Legal Humanism

6. Zwalve, juristische Kommentaren

7. Arnoud Visser

Managing Patristic Knowledge in the Reformation: Juan Luis Vives' Commentary on Augustine's City of God.

Fr.

Commentaries on Latin Poetry

1. Marianne Pade

‘Niccolò Perotti’s *Cornu copiae*: the commentary as a depository of knowledge’.

2. Graig Kallendorf

Virgilian Commentaries, Early Modern and Modern

3. Maarten Jansen

‘Non plane ita respondet veritas’: Neo-Latin commentaries on Virgil’s Aeneid

4. Piet Schrijvers

From textual criticism to historical science of antiquity. Four Dutch commentators of ancient Latin poetry (Havercamp, Lucretius, 1725; Oudendorpius, Lucanus, 1728; P. Burmannus I, Lucanus, 1740; P. Burmannus II, Claudianus, 1760)

5. Valérie Berlincourt

‘Being useful to more people than those who just want to understand the author’ : Caspar von Barth’s view of how to comment on classical texts, and his practice of ‘digression’

6. Jan Bloemendal

Plautus, Terence, and their Early Modern Commentators.

7. Volkhard Wels

On Daniel Heinsius’ *De poetis et eorum interpretibus* (1603)

Farewell Dinner

Saturday:

Commentaries on the Bible:

1. Scott Mandelbrote (paper has to be scheduled on 18 of 19 June)

The Septuagint and the management of the text in biblical commentary, c. 1550 - c. 1700.

Toelichting: Focus on Masius, Drusius, Morin, Cappel, and some others.

2. Miekske van Poll

Erasmus' annotatio zu 1. Tim. 1, 6: Entweder Anmerkung oder Kommentar oder Satire?

3. Hilmar M. Pabel (Simon Fraser University)

'Mit dem Bußwirkenden frommen David wil ich dich allein anbetten': Peter Canisius'

Paraphrase on Psalm 51

Toelichting: Peter Canisius (d. 1597) does not spring to mind when one thinks of sixteenth-century biblical commentators. While not in the league of Erasmus or John Calvin, Canisius did devote his declining years to a type of biblical commentary. His aim was not philological, but meditative. This was clearly the case in his voluminous *Notae evangelicae* (1591-1593) as well as in his paraphrase on the key penitential psalm, *Miserere: Das ist Der 50. Psalm Davids, Gebetts Weiß, allen frommen Christen zu Trost, Buß unnd Besserung außgelegt* (1594). My paper will begin by situating the short work in a burgeoning genre of sixteenth-century biblical commentary, the paraphrase. The salient features of Canisius' paraphrase will constitute my principal focus, however. I shall show how the *Miserere* diverges in function from the *Notae evangelicae* and explore the contrived association between the reader and David, the reputed penitent author of the psalm.

4. Dirk van Miert

Daniel Heinsius's commentaries on the Bible

5. Henk Nellen

Bible commentaries as a platform for polemical debate: Abraham Calovius's campaign against Hugo Grotius.

6. Jetze Touber

'Philology and philosophy: preachers, scholars and merchants commenting on the Bible in the Dutch Republic, 1650-1725'

Toelichting: Mijn gedachten gaan nu uit naar discussies over Genesis 49, waar veel over werd geschreven en dat implicaties had voor de verhouding tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament, voor de verhouding tussen joden en christenen en voor de interpretatie en de status van profetie in het algemeen. Kortom een mooie casus om de thematiek van (anti-) spinozistische Bijbelkritiek te illustreren.

7. Piet Steenbakkens

How to read an infallible text: Meyer and Spinoza on interpreting Scripture.

Toelichting: Dat ik zo lang weifelde met mijn inzending is omdat ik steeds ben blijven zoeken naar commentaren in de traditionele zin des woords, in de context van mijn afdeling in ons project. Die kom ik misschien nog wel tegen, maar ik heb ze nu nog niet gevonden. Vandaar dat ik terugval op het kernprobleem, zoals dat door Lodewijk Meyer en Spinoza (wellicht niet voor het eerst, maar wel met ongekende reuring als gevolg) is geformuleerd: wat valt er te commentariëren en te duiden aan een tekst die geacht wordt onfeilbaar te zijn, en daarmee impliciet ook eenduidig en toegankelijk? Heel wat, zo blijkt; en daarmee wordt die onfeilbaarheid een probleem. Hierop hebben de eerdere Bijbelcritici stilzwijgend al een voorschot genomen, door de filologische methoden van tekstkritiek niet alleen op de menselijke producten van de oudheid los te laten, maar ook op de Schrift. M en S leveren zelf weinig commentaar in de zin van verheldering van passages: wat ze aan commentaren bieden fungeert als illustratie van hun methodische uiteenzettingen. Niettemin relevant voor het congressthema, althans dat hoop ik.

8. Concluding Remarks